5 Νοεμβρίου 2026

Η Επιτροπή ζητά από την Άγκυρα σαφή δέσμευση για σχέσεις καλής γειτονίας και για την ειρηνική επίλυση των διαφορών, με προσφυγή, αν χρειαστεί, στο Διεθνές Δικαστήριο

/ Γενικά Θέματα

«Εάν η Τουρκία παρέμβει, θα πολεμήσουμε»: Ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, Γεώργιος Γεραπετρίτης, δήλωσε αυτό σε κοινοβουλευτική επιτροπή και όπως μεταδίδουν φιλοκυβερνητικά τουρκικά μέσα και προχωρούν παραπέρα αυξάνοντας την ένταση, καθώς σημειώνουν πως:

«Η κλιμακούμενη ένταση, που απορρέει από την επιμονή της Αθήνας να μην λάβει άδεια από την Τουρκία για τον αγωγό GSI (Global Sea Infrastructure Line), κινδυνεύει να πυροδοτήσει μια σειρά από γεγονότα, συμπεριλαμβανομένης της βύθισης του Abeille Marengo».

Το δημοσίευμα αναφέρει πως: «Η ελληνική κυβέρνηση, η οποία επιχειρεί να βάλει καλώδιο ηλεκτρικής ενέργειας προς τη Νότια Κύπρο από τον βυθό της Μεσογείου χωρίς την άδεια της Άγκυρας, συνεχίζει να δοκιμάζει την υπομονή της Τουρκίας. Ο υπουργός Εξωτερικών Γεώργιος Γεραπετρίτης ισχυρίστηκε ότι θα δώσει «επιχειρησιακή απάντηση» εάν το τουρκικό ναυτικό παρέμβει εναντίον του ερευνητικού σκάφους με γαλλική σημαία.

Στο σχεδιαζόμενο έργο υποθαλάσσιου καλωδίου ηλεκτρικής ενέργειας από την Ελλάδα προς τη Νότια Κύπρο και στη συνέχεια προς το Ισραήλ , η αθηναϊκή κυβέρνηση συνεχίζει να δοκιμάζει την υπομονή της Άγκυρας. Ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, Γεώργιος Γεραπετρίτης, δήλωσε ότι θα «πολεμήσουν» εάν το τουρκικό ναυτικό παρέμβει εναντίον πλοίου που διεξάγει έρευνα κατά μήκος της διαδρομής όπου θα τοποθετηθεί το καλώδιο στο πλαίσιο του έργου, γνωστό ως «Μεγάλη Θαλάσσια Σύνδεση» (GSI).

Ο Γεραπετρίτης, υποστηρίζοντας ότι «θα αναληφθεί επιχειρησιακή παρέμβαση» εάν το τουρκικό ναυτικό δημιουργήσει εμπόδια , εξέφρασε την ελπίδα ότι η Τουρκία δεν θα αντιδράσει αρνητικά σε ένα έργο που συνδέεται με την Ευρώπη και σχετίζεται άμεσα με τα γαλλικά συμφέροντα.

Το ερευνητικό σκάφος Abeille Marengo, με γαλλική σημαία, το οποίο αναχώρησε από τις ακτές της Νάπολης στην Ιταλία στις 23 Οκτωβρίου, έφτασε στο λιμάνι του

Ηρακλείου στην Κρήτη στις 27 Οκτωβρίου.

Τα αθηναϊκά μέσα ενημέρωσης είχαν δημοσιεύσει αναφορές που υποδήλωναν ότι θα εκδοθεί NAVTEX για την περιοχή όπου θα επιχειρούσε το σκάφος, αλλά δεν υπήρξε καμία εξέλιξη σχετικά με αυτήν την ανακοίνωση εδώ και περίπου μία εβδομάδα.

Το Abeille Marengo , το οποίο έχει ανατεθεί στη γαλλική εταιρεία Nexans , η οποία είναι υπεύθυνη για την παραγωγή και εγκατάσταση καλωδίων, προετοιμάζεται για ένα εξαιρετικά επικίνδυνο ταξίδι στην αμφισβητούμενη θαλάσσια περιοχή.

Το πλοίο θα ερευνήσει τον βυθό κατά μήκος μιας διαδρομής που εκτείνεται από τα ανοιχτά του Ηρακλείου έως την Κύπρο, με στόχο τη δημιουργία ενός λεπτομερούς χάρτη του βυθού και την καταγραφή των γεωλογικών χαρακτηριστικών του.

Για τον σκοπό αυτό, θα χρησιμοποιηθούν συστήματα σόναρ, μαγνητόμετρα και συστήματα υποβρύχιας απεικόνισης. Επιπλέον, προβλέπεται η λήψη γεωτεχνικών δειγμάτων από βάθη έως και 700 μέτρα κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας και η διεξαγωγή δοκιμών διείσδυσης και γεωτρήσεων στον πυθμένα της θάλασσας.

Εάν δεν εγκαταλείψει την περιοχή παρά τις προειδοποιήσεις του τουρκικού ναυτικού, η περιοχή μεταξύ Κρήτης και Δωδεκανήσου θα μπορούσε να γίνει πεδίο άλλης έντασης. Η κλιμακούμενη ένταση, που απορρέει από την επιμονή της Αθήνας να μην λάβει άδεια από την Τουρκία για τον αγωγό GSI (Global Sea Infrastructure Line), κινδυνεύει να πυροδοτήσει μια σειρά από γεγονότα, συμπεριλαμβανομένης της βύθισης του Abeille Marengo.

Το Υπουργείο Άμυνας της Τουρκίας δηλώνει ξεκάθαρα εδώ και εβδομάδες ότι δεν θα επιτραπεί καμία πρωτοβουλία που θα πραγματοποιηθεί στην περιοχή χωρίς άδεια από την Τουρκία.

Στην ανακοίνωσή του με ημερομηνία 24 Σεπτεμβρίου 2026, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας σημείωσε τα εξής:

«Η δέσμευσή μας για την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων μας που απορρέουν από τις περιοχές θαλάσσιας δικαιοδοσίας μας και την υφαλοκρηπίδα μας στην Ανατολική Μεσόγειο συνεχίζεται. Το Μνημόνιο Συνεργασίας για την Οριοθέτηση των Περιοχών Θαλάσσιας Δικαιοδοσίας που συνάψαμε με τη Λιβύη και τα όρια της υφαλοκρηπίδας μας, το οποίο κοινοποιήσαμε στα Ηνωμένα Έθνη στις 18 Μαρτίου 2020, καθορίζει το νομικό μας πλαίσιο σε αυτό το θέμα.»

Αύξηση των υπερπτήσεων τουρκικών μαχητικών πάνω από ελληνικά νησιά, ακόμη και κατοικημένα, και των παραβιάσεων των ελληνικών χωρικών υδάτων καταγράφει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ετήσια έκθεσή της για την Τουρκία, ένα κείμενο 120 σελίδων που δημοσιοποιήθηκε σήμερα στις Βρυξέλλες.

Η Κομισιόν επισημαίνει, ακόμη, ότι τα δύο «θαλάσσια πάρκα» που ανακήρυξε η Άγκυρα τον Αύγουστο στο βορειοανατολικό Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο εκτείνονται κατά κύριο λόγο πέρα από τα τουρκικά χωρικά ύδατα, στην ανοιχτή θάλασσα, και ότι η Τουρκία εξακολουθεί να αρνείται να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία.
Η έκθεση, που συνοδεύει την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την πολιτική διεύρυνσης 2026 και καλύπτει την περίοδο από την 1η Σεπτεμβρίου 2025 έως την 1η Σεπτεμβρίου 2026, διαπιστώνει ότι οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις παραμένουν παγωμένες από το 2018. Σύμφωνα με το κείμενο, το χάσμα ανάμεσα στον δηλωμένο στόχο της Άγκυρας να ενταχθεί στην Ένωση και στην οπισθοδρόμησή της στα θεμελιώδη πολιτικά κριτήρια «διευρύνθηκε περαιτέρω».

Οι Βρυξέλλες αναγνωρίζουν πως οι σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας έχουν συνολικά βελτιωθεί από το 2023 και ότι η Άγκυρα δεν προχώρησε σε μη εξουσιοδοτημένες γεωτρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Ήδη όμως στην εισαγωγή της έκθεσης σημειώνεται ότι οι υπερπτήσεις πάνω από ελληνικά νησιά επανήλθαν και ότι οι παραβιάσεις του εθνικού εναέριου χώρου και των χωρικών υδάτων της Ελλάδας «αυξήθηκαν σημαντικά».

Στο κεφάλαιο για τις σχέσεις καλής γειτονίας, η Επιτροπή αναφέρει ότι καταγράφηκε μεγαλύτερος αριθμός πτήσεων τουρκικών στρατιωτικών αεροσκαφών πάνω από ελληνικά νησιά, μεταξύ αυτών και κατοικημένα, με περιστατικά και τον Σεπτέμβριο του 2026.

Συνεχίστηκαν επίσης οι παραβιάσεις των ελληνικών χωρικών υδάτων, ενώ τα περιστατικά παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας από τουρκικά αλιευτικά παρουσίασαν, όπως σημειώνεται, αισθητή αύξηση σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς.

Η έκθεση καταγράφει ότι με Προεδρικό Διάταγμα της 15ης Αυγούστου 2026 η Τουρκία ανακήρυξε δύο εθνικά θαλάσσια πάρκα στο βορειοανατολικό Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, τα οποία εκτείνονται κυρίως εκτός των τουρκικών

χωρικών υδάτων. Την ίδια ώρα, η Άγκυρα συνέχισε να προβάλλει αντιρρήσεις για τα τρία ελληνικά θαλάσσια πάρκα, που βρίσκονται εξ ολοκλήρου εντός ελληνικών χωρικών υδάτων, και πρόσφατα για τα ελληνικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού για τον τουρισμό, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη βιομηχανία και τις εφοδιαστικές αλυσίδες.

Σύμφωνα με την Κομισιόν, παρά τον συνεχιζόμενο διάλογο, το ανεπίλυτο ζήτημα της υφαλοκρηπίδας και των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών εξακολούθησε να επιβαρύνει τις διμερείς σχέσεις. Η Τουρκία συνέχισε να εκδίδει συστηματικά μη εξουσιοδοτημένες γενικές ναυτιλιακές προειδοποιήσεις και να προβάλλει αιτήματα αποστρατιωτικοποίησης για νησιά του Ανατολικού Αιγαίου που έχουν αποδοθεί στην Ελλάδα με διεθνείς συνθήκες, αμφισβητώντας έτσι, όπως γράφει η έκθεση, «έμμεσα την ελληνική κυριαρχία, τα κυριαρχικά δικαιώματα και τη δικαιοδοσία».

Η Κομισιόν υπενθυμίζει ότι εξακολουθεί να ισχύει η απειλή casus belli που διατύπωσε το 1995 η Τουρκική Μεγάλη Εθνοσυνέλευση για την περίπτωση μονομερούς επέκτασης των ελληνικών χωρικών υδάτων στα 12 ναυτικά μίλια, δικαίωμα που προβλέπεται στο άρθρο 3 της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας. Ως αιτία ανησυχίας χαρακτηρίζεται και η ένταξη του δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας» στα τουρκικά σχολικά εγχειρίδια, κάτι που κατά την Κομισιόν ενδέχεται να επηρεάσει τον διάλογο και την περιφερειακή συνεργασία.

Αναφορά γίνεται και στις εντάσεις που προκάλεσε ο πόλεμος στο Ιράν. Η Τουρκία διαμαρτυρήθηκε έντονα για τη μεταφορά συστοιχιών Patriot σε ελληνικό νησί του Αιγαίου κατά την ιρανική πυραυλική επίθεση, καθώς, παρότι η ανάπτυξη είχε συντονιστεί στο ΝΑΤΟ, εκλήφθηκε ως στραμμένη εναντίον της. Αντέδρασε επίσης στη μεταφορά ελληνικών F-16 στην Κύπρο, η οποία έγινε στο πλαίσιο της ανάπτυξης ναυτικών δυνάμεων κρατών μελών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου για την προστασία του νησιού, μετά την επίθεση με μη επανδρωμένο αεροσκάφος κατά των βρετανικών βάσεων.

Στη θετική πλευρά, η έκθεση καταγράφει τη συνάντηση των δύο υπουργών Εξωτερικών τον Οκτώβριο του 2025 στο Λουξεμβούργο, τον γύρο πολιτικού διαλόγου σε επίπεδο υφυπουργών Εξωτερικών στην Αθήνα στις 20 Ιανουαρίου 2026 και το 6ο Ανώτατο Συμβούλιο Συνεργασίας τον Φεβρουάριο του 2026. Σημειώνονται επίσης οι συναντήσεις για τα στρατιωτικά μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης στη βάση της Διακήρυξης των Αθηνών του Δεκεμβρίου 2023 και η παράταση έως τον Απρίλιο του 2027 του καθεστώτος βραχείας τουριστικής επίσκεψης Τούρκων πολιτών σε 12 ελληνικά νησιά.

Η Επιτροπή ζητά από την Άγκυρα να αναλάβει σαφή δέσμευση για σχέσεις καλής γειτονίας και για την ειρηνική επίλυση των διαφορών, με προσφυγή, εφόσον χρειαστεί, στο Διεθνές Δικαστήριο. Όπως αναφέρεται, η Τουρκία οφείλει να αποφεύγει απειλές και ενέργειες που βλάπτουν τις σχέσεις καλής γειτονίας, να εξομαλύνει τις σχέσεις της με την Κυπριακή Δημοκρατία και να σέβεται την κυριαρχία όλων των κρατών μελών στα χωρικά τους ύδατα και τον εναέριο χώρο τους, καθώς και το δικαίωμά τους να ερευνούν και να εκμεταλλεύονται φυσικούς πόρους σύμφωνα με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας, στην οποία η Τουρκία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος.

Στο κεφάλαιο για τα θεμελιώδη δικαιώματα, η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν έγινε κανένα βήμα για την επαναλειτουργία της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, κλειστής από το 1971, και ότι η σύσταση της Επιτροπής της Βενετίας να επιτραπεί στον Οικουμενικό Πατριάρχη η χρήση του τίτλου «Οικουμενικός» εξακολουθεί να μην εφαρμόζεται με συνέπεια.

Καταγράφει επίσης την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τον Μάιο του 2026, σύμφωνα με την οποία κληρικοί του Οικουμενικού Πατριαρχείου πρέπει να μπορούν να εκλέγονται στα διοικητικά συμβούλια των ελληνορθόδοξων ευαγών ιδρυμάτων.

Οι Έλληνες συγκαταλέγονται, κατά την έκθεση, στους κύριους στόχους ρητορικής μίσους και εγκλημάτων μίσους στην Τουρκία, μαζί με Σύρους, Αρμένιους, Εβραίους και Αλεβίτες, ενώ αναφέρεται ότι και τα ελληνικά μειονοτικά σχολεία συμπεριλήφθηκαν σε ελέγχους επιθεωρητών του τουρκικού υπουργείου Παιδείας.

Για την Κύπρο, η Επιτροπή καταγράφει ότι η Τουρκία συνέχισε να αρνείται να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία και να συνεργαστεί μαζί της, ακόμη και σε θέματα ασφάλειας, και να μπλοκάρει τις αιτήσεις της για ένταξη ή προεδρία σε διεθνείς οργανισμούς.

Η Άγκυρα υποστήριξε επανειλημμένα λύση δύο κρατών, κάτι που, όπως τονίζεται, αντίκειται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

Η έκθεση αναφέρει ότι τον Ιούλιο του 2026 η Τουρκία υπέγραψε με το διεθνώς μη αναγνωρισμένο καθεστώς των κατεχομένων Μνημόνιο Συναντίληψης για την ανάπτυξη υποθαλάσσιου αγωγού φυσικού αερίου, χωρίς την έγκριση και τη συναίνεση της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παράλληλα, επιμένει στα σχέδιά της για ηλεκτρική διασύνδεση με τα κατεχόμενα, σε περιοχές όπου η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο.

Στο στρατιωτικό σκέλος, συνεχίστηκαν οι τουρκικές ασκήσεις στις θαλάσσιες ζώνες της Κύπρου και οι πτήσεις τουρκικών μη επανδρωμένων αεροσκαφών στο FIR Λευκωσίας και στον εθνικό εναέριο χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Τουρκία αναβάθμισε περαιτέρω τη βάση drones στο Λευκόνοικο και τη ναυτική βάση στο Μπογάζι, ενώ στο πλαίσιο του πολέμου στο Ιράν ενίσχυσε προσωρινά τη στρατιωτική της παρουσία στο νησί με μαχητικά F-16 και συστήματα αεράμυνας. Συνεχίστηκαν, σύμφωνα με την έκθεση, και οι παρενοχλήσεις κυπριακών αλιευτικών σκαφών.

Για τα Βαρώσια, η Κομισιόν σημειώνει πως η Άγκυρα δεν ανέστρεψε τις ενέργειες για το άνοιγμα ολόκληρης της περίκλειστης περιοχής, εδραιώνοντας περαιτέρω τα τετελεσμένα, και ζητεί να ανακληθούν «αμέσως» οι μονομερείς κινήσεις που ανακοινώθηκαν στις 20 Ιουλίου 2021, καθώς και όλα τα βήματα από τον Οκτώβριο του 2020 που αντιβαίνουν στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η Τουρκία επέκρινε ξανά την ανανέωση της εντολής της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ (UNFICYP) έως τις 31 Ιανουαρίου 2027, ενώ εξακολουθούν να ισχύουν οι περιορισμοί στις κινήσεις της.

Η έκθεση απαριθμεί και μια σειρά πρακτικών εμποδίων. Η Τουρκία δεν εφαρμόζει το Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Συμφωνίας Σύνδεσης, απαγορεύει την είσοδο στα λιμάνια της σε πλοία με κυπριακή σημαία, σε πλοία που συνδέονται με την Κύπρο ή είχαν τελευταίο λιμάνι προσέγγισης την Κύπρο, και εφαρμόζει πολιτική θεωρήσεων εισόδου που εισάγει διακρίσεις σε βάρος Κυπρίων πολιτών. Κατά την Επιτροπή, η έλλειψη επαρκούς επικοινωνίας ανάμεσα στα κέντρα ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας Τουρκίας και Κύπρου εξακολουθεί να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των πτήσεων στο FIR Λευκωσίας.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στις 13 Ιουλίου 2026 όρισε τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο Ραφαέλε Φίτο Ειδικό Εκπρόσωπο για την Κύπρο, με αποστολή να στηρίξει τις προσπάθειες του ΟΗΕ για την επανένωση. Όπως επισημαίνεται, η ΕΕ αναγνωρίζει μόνο την Κυπριακή Δημοκρατία ως υποκείμενο του διεθνούς δικαίου και αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην επανέναρξη των συνομιλιών για το Κυπριακό στο πλαίσιο της περαιτέρω συνεργασίας με την Τουρκία.

Η Επιτροπή εντάσσει στις εξελίξεις που επιβαρύνουν την περιοχή την κύρωση, στις 20 Οκτωβρίου 2026, από τη Βουλή των Αντιπροσώπων της Βεγγάζης του λεγόμενου τουρκολιβυκού μνημονίου του 2019 για την οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών.

Σύμφωνα με την έκθεση, το μνημόνιο παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα

τρίτων κρατών και δεν συνάδει με το Δίκαιο της Θάλασσας, ενώ οι πρόεδροι της Κομισιόν και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επανέλαβαν σε κοινή δήλωση ότι η συμφωνία είναι άκυρη και δεν μπορεί να παράγει έννομες συνέπειες για τρίτα κράτη.

Η έκθεση καταγράφει επίσης ότι τον Φεβρουάριο του 2026 η Εθνική Εταιρεία Πετρελαίου της Λιβύης χορήγησε άδεια έρευνας στην κρατική τουρκική εταιρεία TPAO και ότι η Άγκυρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό την ευρωπαϊκή επιχείρηση IRINI για την εφαρμογή του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ στη Λιβύη.

Κατά την Κομισιόν, οι εντάσεις στην Ανατολική Μεσόγειο έχουν μειωθεί σημαντικά μετά τους σεισμούς του Φεβρουαρίου 2023, όμως η κατάσταση παραμένει ευμετάβλητη. Η κύρωση του μνημονίου, σημειώνεται, αποδεικνύει ότι δεν έχει επιτευχθεί ακόμη βιώσιμη αποκλιμάκωση. Η έκθεση καλεί την Τουρκία να αποφεύγει ενέργειες που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τη σταθερότητα σε μια περιοχή στρατηγικής σημασίας για την ασφάλεια της Ένωσης και τονίζει ότι η ΕΕ παραμένει αποφασισμένη να υπερασπίζεται τα συμφέροντά της και τα συμφέροντα των κρατών μελών της.

briefingnews.gr